

Visiedocument

Identiteit en Bijbelse opdracht

De Steenrots is een kleinschalige, identiteitsgebonden organisatie op reformatorische grondslag. In navolging van de Bijbelse opdracht, namelijk zorg aan onze kwetsbare burgers, wordt professionele begeleiding geboden aan mensen met een psychiatrische aandoening of psychosociale problematiek met als doel het verhogen van de kwaliteit van leven.

De naam van de organisatie is afgeleid van het Bijbels beeld van de steenrots. In de Bijbel ziet de steenrots op het beeld van vastigheid, een schuilplaats en bescherming. In de gelijkenis van de wijze en de dwaze bouwer uit Lukas 6 staat dat degene die de woorden van Christus volgt zijn huis bouwt op de steenrots en dat het niet zal omvallen. In Hooglied 2:14 wordt het beeld van de duif gebruikt die bescherming zoekt in de kloof van de steenrots en wordt uitgenodigd om zichzelf te tonen en te laten horen. 1 Korinthe 10:4 benoemt dat Christus de Steenrots is en Psalm 94:22 spreekt over God als Steenrots en toevluchtsoord. Als organisatie willen wij dit beeld nastreven en voor cliënten een vertrouwde plek zijn waar zij zichzelf kunnen laten zien in hun kwetsbaarheid en hen tegelijkertijd te stimuleren om op zoek te gaan naar hun mogelijkheden.

Herstelvisie

Herstel- en ontwikkelingsgericht begeleiden staan centraal binnen De Steenrots. De methodiek is verbonden aan de herstelvisie en aan het Bijbels gerelateerd mensbeeld, namelijk: ieder mens is door God geschapen en vraagt in de gebrokenheid waarin we leven, om te komen tot een zinvol bestaan en heeft tevens recht op zorg. Zowel in de herstelvisie als in de Bijbel staan hoop, het hebben van perspectief en gelijkwaardigheid tussen cliënt en begeleider centraal.

Herstellen is niet hetzelfde als genezen zijn van de aandoening, maar betekent dat iemand er goed mee om leert gaan. Herstellen is ook mogelijk zonder dat klachten en symptomen verminderen of verdwijnen. Een veelgebruikte definitie van W.A. Anthony is: *'Herstel is het unieke, persoonlijke proces, waarin iemand met een psychische aandoening na een periode van ziekte probeert de regie over het leven terug te krijgen, het leven opnieuw vorm en inhoud te geven, ook als de symptomen en beperkingen niet verdwenen zijn. Het gaat om een bevredigender manier van leven, waarin hoop een belangrijke rol speelt.'* Binnen De Steenrots focussen we ons daarom niet op de symptomen of aandoening van de cliënt, maar op het unieke van de cliënt zelf. We gaan uit van het gezonde deel van iemand en zijn of haar mogelijkheden en ambities, in plaats van wat men niet kan doen. Centraal staan wat de sterke kanten zijn van de cliënt, de kwaliteit van leven en hoe de cliënt zich zou willen ontwikkelen. Herstel vindt plaats op verschillende vlakken, namelijk op het gebied van gezondheid, dagelijks functioneren, maatschappelijke rollen en identiteit.

Overheidsvisie

Vanuit de overheid wordt er aangestuurd op herstel en participatie. In het Plan van Aanpak voor de Psychiatrie *Over De Brug* zijn 'bevorder herstel en empowerment' en 'bevorder participatie en bestrijd

stigmatisering' de eerste twee van de vier doelen die worden nagestreefd¹. Daarnaast sluit ook de transitie naar de WMO en de focus op participeren aan bij de herstelvisie, waarbinnen ook aandacht is voor het (terug)vinden van je rol in de maatschappij, ook al heb je (nog) last van je psychiatrische aandoening. In het adviesrapport 'Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis' ligt de aandacht op sociale inclusie, participeren en midden in de samenleving staan ondanks de aandoening. Dat is volgens het rapport alleen mogelijk als er een positieve kijk op gezondheid is die uitgaat van veerkracht en herstelvermogen².

Als organisatie is het belangrijk dat wij blijven aansluiten bij deze ontwikkelingen en het beleid van de overheid. Omdat we een kleinschalige organisatie zijn met een platte organisatiestructuur is het mogelijk om wijzigingen snel door te voeren.

Basisprincipes herstelondersteunende begeleiding

Binnen De Steenrots wordt herstelondersteunende begeleiding geboden. Dit is alle begeleiding die erop gericht is om het persoonlijk herstelproces van iemand te bevorderen. Om herstelondersteunend te werk te gaan is een bewustwording van het denken achter het handelen nodig. Alle zorg kan in principe herstelondersteunend zijn, maar is dit niet altijd. Of de zorg herstelondersteunend is, verschilt sterk per cliënt en is afhankelijk van de situatie en begeleidingsvraag. Met elke cliënt stemmen wij dit individueel af. Om herstelondersteunend te begeleiden gaan we binnen De Steenrots van de volgende basisprincipes uit:

De cliënt staat centraal

Binnen De Steenrots staat de cliënt centraal. Dit houdt in dat we cliënten zien als personen met een eigen leven en met eigen wensen. Zij zijn in staat om zelf beslissingen te nemen als het gaat om hoe zij hun leven willen invullen en welke begeleiding daarbij past.³ Eigen regie wordt daarom gestimuleerd. Verder geloven wij dat ieder persoon uniek is geschapen en een eigen levensverhaal heeft. We stimuleren cliënten hun eigen kracht te benutten en hebben aandacht voor ieders verschillende kwaliteiten en vaardigheden. Het versterken van empowerment heeft een belangrijke plaats in de begeleiding. Dat wil zeggen dat de hulpverlening erop gericht is iemand te helpen zichzelf te helpen. Vanwege het kleinschalige karakter van De Steenrots is er veel ruimte voor persoonlijke aandacht en zorg op maat. De differentiatie van het begeleidingsaanbod geeft cliënten de mogelijkheid om binnen dezelfde organisatie door te groeien en toont aan dat er ruimte is voor herstel.

Er is gelijkwaardig contact met de cliënt

Herstellen is iets wat de cliënt hoofdzakelijk zelf moet doen. Dit gebeurt op zijn of haar eigen manier en tempo. Als begeleiders sluiten wij daarbij aan. In het contact met de cliënt gaan we uit van gelijkwaardigheid. We helpen het herstel te bevorderen. Onze rol bestaat daarom vooral uit het bieden van ondersteuning. We doen dit door met de cliënt te zoeken naar mogelijkheden en door voorwaarden te creëren die helpend zijn bij het herstel. Concreet bestaat dit uit het bieden van hulp bij

---

¹ Kenniscentrum Phrenos (2014). Over de brug. Plan van aanpak voor de behandeling, begeleiding en ondersteuning bij ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: Auteur

² Commissie Toekomst Beschermd Wonen. (2015). Van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Advies Commissie Toekomst beschermd wonen in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Den Haag: VNG.

³ Trimbos-instituut. (2014). Persoonlijk en maatschappelijk herstel van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: Auteur.

het organiseren van het eigen leven, de plek en betekenis van de psychische aandoening daarin, het ontdekken van wat men wil, zelfvertrouwen krijgen enzovoorts.⁴ Samenwerking is hierbij belangrijk. Een goede relatie tussen begeleider en cliënt is van belang om te kunnen ondersteunen in het herstelproces.⁵ Ook is vanuit Bijbels perspectief ieder mens gelijk voor God. Het is daarom belangrijk dat er naast de expertise van de begeleider ook waarde gehecht wordt aan de ervaringsdeskundigheid van de cliënt. Doorgaans weet deze als geen ander wat de situatie voor hem of haar betekent en op welke manier de zorg voldoende aansluit op het persoonlijke proces. De grondhouding van de begeleider is respectvol, bemoedigend, hoopgevend en barmhartig.

De begeleider is present

Present zijn voor de ander houdt in dat we als begeleiders aandachtig aanwezig en onvoorwaardelijk beschikbaar zijn in het contact met de cliënt, zonder verwachtingen en oordeelvrij. A. Baart definieert presentie als volgt: *'een praktijk waarbij de zorggever zich aandachtig en toegewijd op de ander betreft, zo leert zien wat bij die andere op het spel staat – van verlangens tot angst – en in die aansluiting dáárbij gaat begrijpen wat er in de desbetreffende situatie gedaan zou kunnen worden en wie hij/zij daarbij voor de andere kan zijn'*.⁶ We nemen de tijd om zicht krijgen op het leven van de cliënt, wat voor hem of haar van betekenis is en wat zijn of haar verlangens en behoeftes zijn. Op deze wijze aandacht hebben voor de ander is op zichzelf al zorg en zo kunnen we begrijpen welke begeleiding past bij de cliënt en wat zal bijdragen in het herstel. Hier laten we ons werk door sturen en we passen het tempo daarop aan. Dit betekent ook dat in elke situatie breder wordt gekeken dan alleen de originele hulpvraag. Daarbij is ook belangrijk dat er aandacht en erkenning is voor het lijden dat de cliënt ervaart in plaats van dat de focus alleen ligt op het probleem dat het lijden veroorzaakt en een concrete oplossing. Voordat herstellen mogelijk is het belangrijk dat er aandacht is voor verlies van rollen, sociale contacten en gezondheid. Pas wanneer men naar het lijden kijkt ziet men de betekenis van het probleem of de aandoening voor deze persoon in deze situatie⁷. Vanuit presentie sluiten wij hierbij aan. Daarnaast is present zijn ook een opdracht in navolging van Wie God wil zijn voor mensen. God noemt Zich in de Bijbel Ik zal zijn Die Ik zijn zal. Dit betekent dat Hij er is en dat Hij erbij is. God is de altijd Aanwezige, Hij Die altijd beschikbaar is om mensen te helpen die in hun noden en zorgen tot Hem komen. Door present te zijn ervaart de cliënt te worden gehoord en gezien. Present zijn is voorwaarde om te komen tot een gezamenlijk traject met de cliënt en zal zorgen voor een goede samenwerkingsrelatie, wat het herstelproces weer ten goede komt.⁸

Verbondenheid wordt gestimuleerd

Omdat verbondenheid met anderen voor een belangrijk deel bijdraagt aan herstel, wordt het deelnemen aan groepsmomenten en -activiteiten gestimuleerd. Daarnaast is er veel ruimte voor gezamenlijke geloofsbeleving. Doordat personeel en cliënten dit gemeenschappelijk hebben, kan dit zorgen voor een hechtere band en meer begrip voor elkaar. Verder dragen cliënten met elkaar zorg voor het voeren van een huishouden en er wordt rekening gehouden met elkaar. Verbondenheid strekt zich verder dan het wonen bij De Steenrots. Onder verbondenheid valt ook het volwaardig participeren in

---

⁴ Trimbos-instituut. (2014). Persoonlijk en maatschappelijk herstel van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: Auteur.

⁵ Langedijk, J. (2017). Praktijkboek Herstelondersteunende zorg. Amsterdam: SWP Uitgeverij B.V.

⁶ Beurskens, E. Van der Linde, M., & Baart, A. (2019) Praktijkboek Presentie. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

⁷ Beurskens, E. Van der Linde, M., & Baart, A. (2019) Praktijkboek Presentie. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

⁸ Langedijk, J. (2018). Praktijkboek Herstelondersteunende zorg. Amsterdam: SWP Uitgeverij B.V.

de samenleving, meedoen net als ieder ander.⁹ Cliënten wonen bijvoorbeeld in een gewone woonwijk en worden begeleid bij het vinden van passend werk of dagbesteding. Ook neemt het uitbreiden en versterken van sociale contacten een belangrijke plek in de begeleiding in. De Steenrots stimuleert het contact met familie, kerkelijke gemeenten en andere naastbetrokkenen. Er wordt duidelijkheid gecreëerd over de rol en verwachtingen die betrokkenen hebben. Binnen de begeleiding neemt dit een belangrijke plaats in.

Er is afstemming met betrokken partijen

Voor de cliënt is het belangrijk dat de hulpverlening vanuit verschillende personen en instanties goed op elkaar aansluit. Er zijn korte lijnen tussen begeleiding en behandelaars en/of andere betrokken instanties. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de cliënt weet bij wie hij terecht kan met welke vragen en dat de aanpak eenduidig is. Behandeling en begeleiding worden op elkaar afgestemd en er is onderscheid tussen de behandel- en de begeleidingsverantwoordelijke. In de begeleiding is de Steenrots vooral gericht op het leren omgaan met de aandoening in het dagelijks leven. De behandeling richt zich vooral op de aandoening zelf en het bewerkstelligen van gedragsverandering.

Er is een hoopgevende visie op het ziektebeeld en lijden

Begeleiders hebben een houding van hoop en stralen uit vertrouwen in de cliënt te hebben.³ Dit houdt in dat ze altijd toekomstperspectief en ontwikkelingsmogelijkheden blijven zien ongeacht de situatie van de cliënt. Het opdoen van succeservaringen door cliënten wordt gestimuleerd. Succeservaringen dragen eraan bij dat de cliënt een volgende stap durft te zetten. Vanuit Bijbels perspectief zien wij lijden in het perspectief van een gevallen schepping en gebrokenheid bij mensen, maar ook in het licht van het lijden van Christus. Het is tot troost te weten dat Gods Zoon geleden heeft tot redding van mensen. Dit lijden geeft perspectief en hoop. Ook weet Christus Zelf als geen ander wat het is om lichamelijk en geestelijk te lijden en kan juist daarom in het bijzonder in die omstandigheden te hulp komen. In Hebrëeën 4:15 lezen we: *Want wij hebben geen Hogepriester Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest.* Met al ons lijden en onze zwakheden mogen wij de toevlucht tot Christus nemen. Dit geeft een perspectief van hoop aan het lijden.

---

⁹ Trimbos-instituut. (2014). Persoonlijk en maatschappelijk herstel van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: Auteur.